

Minister – Członek Rady Ministrów Koordynator Służb Specjalnych

Mariusz Kamiński

DBN.WP.065.6.2023

Warszawa, 17 lipca 2023 r.

Pan
dr hab. Marcin Wiącek
Rzecznik Praw Obywatelskich

Szanowny Panie Rzeczniku,

w odpowiedzi na pismo o sygn. WZF.7043.160.2023.TO/MB z 19.05.2023 r. sygnalizujące problem ograniczonego dostępu do służby na tle orzecznictwa sądów administracyjnych, proszę o przyjęcie poniższego stanowiska.

Prawo dostępu do służby publicznej na jednakowych zasadach nie ma charakteru absolutnego i podlega ograniczeniom na zasadach określonych w art. 31 ust. 3 *Konstytucji RP*. W doktrynie podkreśla się, że dostęp na jednakowych zasadach należy interpretować w powiązaniu z treścią art. 32 i art. 33 *Konstytucji RP*. Konstytucyjna zasada równości zapisana w art. 32 ust. 1 *Konstytucji RP* determinuje sposób wykładni jej art. 60. Prawo do równego traktowania oraz prawo dostępu do służby publicznej na jednakowych zasadach nie są jednak tożsame. Dostęp „na jednakowych zasadach” - jak to ujęto w art. 60 *Konstytucji RP* - nie jest w pełni tożsamy z dostępem na zasadach równych. W odpowiednich przepisach ustaw pragmatycznych (art. 44 ustawy z dnia 24 maja 2002 r. *o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu*, art. 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. *o służbie funkcjonariuszy Służby Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służby Wywiadu Wojskowego*, art. 48 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. *o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym*) wskazano jakie wymagania są stawiane wobec kandydata do służby w każdej z tych formacji. Wymagania te czynią zadość kryteriom określonym w art. 31 ust. 3 *Konstytucji RP*, w efekcie pozwalając na ograniczenie równego dostępu do służby wszystkim obywatelom.

Dodatkowo, o ile argumentacja równego dostępu do służby mogłaby znaleźć zastosowanie do służby publicznej rozumianej w szerokim zakresie, tj. do pracowników i urzędników służby cywilnej oraz pracowników urzędów państwowych, a nawet funkcjonariuszy formacji mundurowych porządku publicznego (Policja, Straż Graniczna), o tyle jednak w odniesieniu do formacji mundurowych bezpieczeństwa państwa (służby specjalne) nie może ona mieć przełożenia z uwagi na specyfikę i tajność działań tych formacji.

Wskazane uzasadnienie odnosi się zatem do sposobu interpretacji art. 60 *Konstytucji RP*. Zwraca się uwagę, że art. 60 *Konstytucji RP* nie ma charakteru absolutnego, a winien on być interpretowany łącznie z innymi przepisami Konstytucji, w szczególności w związku z jej art. 31 ust. 3, który umożliwia ograniczenia konstytucyjnych wolności i praw m.in. gdy jest to konieczne z uwagi na bezpieczeństwo państwa.

Ponadto należy podkreślić rozróżnienie pomiędzy dostępem „na zasadach równych” a dostępem „na zasadach jednakowych”. Zasady te są jednoznacznie określone w przepisach ustaw pragmatycznych poszczególnych służb, w których wskazane są kryteria oceny stosowane jednakowo wobec każdego kandydata, który ubiega się o przyjęcie do służby.

Postulat zaproponowany przez Pana Rzecznika koliduje także z rolą i zadaniami służb specjalnych. Ze względu na specyfikę zadania, jakim jest m. in. ochrona i utrzymanie istniejącego w państwie porządku konstytucyjnego i w ten sposób przyczynianie się do zapewnienia

bezpieczeństwa państwa, osobie ubiegającej się o przyjęcie do służby nie przysługuje „roszczenie o przyjęcie do służby”, ani „roszczenie o podanie przyczyn odmowy przyjęcia do służby.”

Należy zaznaczyć, że informacje gromadzone i przetwarzane w toku prowadzonego postępowania kwalifikacyjnego mają na celu taki dobór kandydatów do służby, który pozwoli zapewnić przede wszystkim prawidłową realizację zadań ustawowych służb specjalnych. Ponadto służby specjalne są także zobowiązane ustawowo do ochrony środków, form i metod realizacji zadań oraz zgromadzonych informacji.

Specyfika procesu rekrutacyjnego w służbie specjalnej charakteryzuje się tym, że znaczna część czynności oraz ustaleń wykonywanych w toku postępowania kwalifikacyjnego ma charakter niejawnny. Oznacza to, że w toku tego procesu odpowiednia służba może uzyskać informacje dot. kandydata, które uzasadniać będą jego przerwanie, a które najczęściej opatrzone są klauzulą tajności. Nie można zatem informować osoby o rzeczywistych przyczynach przerwania toczącej się wobec niej procedury, jeżeli nie posiada ona stosownego poświadczenia bezpieczeństwa. Warto też nadmienić, że przedstawienie powodów zakończenia postępowania kwalifikacyjnego w określonych przypadkach (nie będących jednak rzadkością) mogłoby stanowić zagrożenie dla skutecznego i efektywnego działania służby, a nawet dla bezpieczeństwa państwa. W związku z tym nie jest zasadne (a często także jest to prawnie niemożliwe, z uwagi na brak u kandydata odpowiedniego poświadczenia bezpieczeństwa) przekazywanie tego typu informacji kandydatowi uczestniczącemu w postępowaniu kwalifikacyjnym.

Podsumowując, należy stwierdzić, że istnieją ważne merytoryczne powody świadczące na rzecz utrzymania obecnych zasad dot. postępowania kwalifikacyjnego w służbach specjalnych. W związku z powyższym nie przewiduje się przystąpienia do zmian legislacyjnych w omawianym zakresie.

Z wyrazami szacunku
z upoważnienia Ministra

Stanisław Żaryn
Sekretarz stanu, Pełnomocnik Rządu ds.
Bezpieczeństwa Przestrzeni Informacyjnej
Rzeczypospolitej Polskiej
/dokument podpisany elektronicznie/

Do wiadomości:

1. Pan Mateusz Morawiecki – Prezes Rady Ministrów
2. Pan Mariusz Błaszczak – Minister Obrony Narodowej